

Beszámoló a lakóhely környezeti állapotáról URAIÚJFALU

1. A település külterületének természeti értékei

Ha egy térség természeti értékeit akarjuk felmérni, célszerű csoportosítani az élőhelyeket aszerint, hogy hol, milyen értékekre bukkanhatunk. A természeti értékek szempontjából legkevésbé értékes területek a lakott területek, úthálózatok, üzemi területek. A következő kategóriába azon területek tartoznak, ahol már jelentős szerepet kapnak a különböző állat- és növényfajok. Leginkább ember által létrehozott vagy erősen befolyásolt területek. Ide a jól kialakított zöldterületek (megfelelő növényborítottsággal), fasorok, belterületen található kisebb zöldfoltok (facsoportok, bokorcsoportok) tartoznak. A harmadik kategóriába azon területek tartoznak, melyek már az állandó emberi beavatkozástól mentesek, de az időszakos, esetleges antropogén hatások még érik. Ide a spontán erdősödő cserje- és erdősávok, patakok, kisebb vízfolyások tartoznak. A természeti értékek szempontjából legértékesebb területek, közé a legkevésbé zavart a természetességet leginkább megőrző területek, élőhelyek tartoznak. Ebbe a védelmet élvező területek, értékes társulások, ritka, védett fajokat őrző területeket sorolhatjuk.

Ez a felosztás ebben a formában nagyon képlékeny, a kategóriák közötti határvonalak durvák. A cél mégis az, hogy a kategóriák segítségével osztályozni és rangsorolni tudjuk a településhez tartozó területeket. Ezen kategóriák segítségével tudjuk megállapítani, hogy mely területek igényelnek védelmet és melyek „értéktelenek” a természetvédelem szempontjából.

A település természetvédelmileg kiemelt területei

A Rába – folyó

A Rába – folyó az Ausztriai Alpokból (Fischbach-Alpokból) ered. Hazánk mindmáig legtermészetesebb állapotban lévő folyója. Ezt részben annak köszönheti, hogy Sárvárig a Felső – Rábának nevezett szakasz túlnyomórészt természetes állapotú völgytalpán kanyarogva gyakran változtatja medrét, így bár korlátok közé szorítva de mégis a természetes állapothoz hasonló viszonyok maradtak és reméljük sokáig, maradnak is fenn ezen a szakaszon. A sárvári vasúti hídtól árvízvédelmi töltésekkel védett, szabályozott mederben folyik, egészen a győri torkolatáig.

Miért fontos óvni a Rába - folyót?

A Rába felső szakasza a vízrendezési tervek drasztikus beavatkozását és teljes táj átformálását nagyrészt elkerülte. Nekünk (a Rába mentén élőknek) ezt a kivételes állapotot (még a Dráva – folyó hasonlítható ezen állapothoz) kell megőriznünk. Az árvízvédelmi célú vízrendezések ésszerű kivitelezésének szükségessége nyilvánvaló. A szemléletváltásra mégis nagy szükség van. Mit is takar ez a szemléletváltás? Nyugat – Európában, miután majd minden létező folyót, patakot az ember elképzelései szerint „átrendeztek”, most milliárdokat ölnek ismét ezekbe az élőhelyekbe, hogy visszaállítsák az eredeti állapotokat, de legalábbis megközelítőleg hasonló állapotokat teremtsenek meg ismét. Nagy beruházások árán megpróbálják a folyók „újrakanyarosítását”, természetközeli állapotukat visszaállítani.

A jó irányú szemléletváltozás jelei hazánkban sem új keletűek, a természetbe illeszkedő vízrendezés alapelveit vízügyi szakemberek már több mint, egy évtizede kidolgozták. Ezen kívül egyre inkább előtérbe kerül az, hogy a szabályozott vagy szabályozandó vízfolyásoknak szélesebb „ágyat” kellene hagyni: a kijebb épített töltések között teret hagyva a kísérő puhafaligeteknek, mocsaraknak, nedves réteknek és az általuk élőhelyet nyújtó állatvilágnak.

A szántóföldek, mint fontos élőhelyek

A szántóföldek fontos élőhelyeik számos vadon élő növény- és állatfajnak. Ezek legnagyobb része olyan egyéves növény-, illetve rovar-, madár- és emlősfaj, amelyek nagymértékben alkalmazkodtak a csupasz talajfelszínhez, így a zártabb, magasabb szinten szerveződött társulásokban (pl. egy bokrosban vagy erdőben) már nem is találnák meg életfeltételeiket. Az ilyen, általában gyomnak tekintett növényfajok között ma már több igazi ritkaságnak számít (pl. mezei szarkaláb), és fennáll annak a veszélye, hogy egyes őshonos gyomnövények véglegesen eltűnnek Magyarországról (pl. konkoly).

A szántóföldekhez köthetjük több száz rovarfaj életciklusának valamely szakaszát. A rovarfajok egyben táplálékot jelentenek sok vadon élő madárfajnak (pl. fácán, fogoly). Sok madárfaj fészkelési feltételeit is megtalálja a szántóföldeken, illetve azok szegélyeiben. Szintén szántóföldeken talál táplálékot a védett ragadozó madarak egy része is. (pl. egerész ölyv, vörös vércse).

Tarlók

Az egész nyáron át rovarokat gyűjtögető madarak a téli, táplálékhiányos időszakban sűrűn látogatják ezeket a tarlókat. A tarló talajában nagyon sok rovarfaj lárvája telel át, amelyeket a tavaszi szántás hoz a felszínre. A talajban áttelelő futóbogár-lárvák a következő év biológiai védekezésében segítenek. A tarlók ezen kívül számos kisemlős fajnak is táplálékot szolgáltatnak, a pockokat és egereket pedig a ragadozó madarak és emlősök fogyasztják a téli hónapokban.

2. A település belterületének természeti értékei

Öreg fák, facsoportok védelme

Az öreg fák, facsoportok a tájak természetes és fontos alkotóelemei és gyakran azok sajátos jellegét, hangulatát is meghatározzák. Jelentőségük elsősorban azzal magyarázható, hogy ezek az egyedek – sokféle élőhelyet teremtenek számos állat, - növény – és gombafajnak.

3. Manapság a legtöbbet emlegetett növény: az ürömlevelű parlagfű

Napjainkban nagyon sokat hallhatunk a sajtóban, a médiában a „parlagfű” okozta problémákról. A parlagfűként emlegetett ürömlevelű parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*) napjaink egyik legelterjedtebb allergiát okozó növénye. A növény virágzásakor nagy mennyiségű egyesek számára erőteljes allergén tüneteket kiváltó pollent juttat a levegőbe. A veszélynek kitéve leginkább a városban élők vannak, mivel a városi levegőnek a sok esetben nem megfelelő szellőzöttsége miatt magas a pollenkoncentrációja. Bár a falvakban jobb a szellőzöttség, mégis az ott élők között is nő az allergiában szenvedők száma.

A hatékony védekezés csak úgy valósulhat, meg ha a városok mellett a falvakban is megpróbáljuk a növény elleni védekezést.

4. Energiagazdálkodás

Elektromos energiaellátás

Az áramszolgáltatást a térségben az E.ON HUNGÁRIA Rt. Biztosítja.

Gázellátás

A gázhálózat 1994-ben épült ki, kiépítettsége közel 100 %-os. A Rákóczi utca meghosszabbításában a szükséges vezetékek kiépítését megrendeltük.

Fűtés

A településen a fűtést gázzal és vegyes (szén, fa) oldják meg.

Megújuló energiák hasznosítása

Mivel a településen alapvetően fatüzelésű fűtési rendszereket használnak, mondhatjuk, hogy a megújuló energiaforrások közül a biomassza-energiát használják tudatosan, persze nem igazán jó hatásfokkal sem környezeti, sem gazdasági szempontból.

Az egész térség megújuló energiaforrás potenciálja magas:

- erdő- és mezőgazdasági biomassza,
- napenergia (kiegészítő alkalmazása)
- geotermikus energia
- szélenergia

A napenergia, mint megújuló energia hasznosításával 3 önkormányzati intézményünk fűtés és használati melegvíz használatát költség-hatékonyabbá tettük nyertes KEOP pályázataink megvalósításával.

5. Szennyvíz

A településen a szennyvíztisztítás problémája megoldódott.

A 2009. évben megjelent a Nyugat-dunántúli Operatív Program keretében a „Kistelepülések szennyvízkezelése” című pályázati felhívás, mellyel esélyt kaptunk arra, hogy a szennyvízkezelési problémáinkra megoldást találjunk. Benyújtottuk pályázatunkat, melynek köszönhetően a megépített szennyvízcsatorna hálózat Uraiújfalu és Vámoscsalád települések szennyvizeit szállítja az Uraiújfaluban, a Kőrös patak partján megépült szennyvíztisztítótelepre.

Uraiújfalu, 2022. december 6.

Pörnczi Martina
környvéd.ig.ea.

